

BÀI GIẢNG: CHUYỂN DỊCH CƠ CẤU KINH TẾ
CHUYÊN ĐỀ: ĐỊA LÍ CÁC NGÀNH KINH TẾ
MÔN: ĐỊA LÍ 12 - CHÂN TRỜI SÁNG TẠO
GIÁO VIÊN: ĐÀO THANH THANH

MỤC TIÊU

- ✓ Phân tích được ý nghĩa của sự chuyển dịch cơ cấu kinh tế ở nước ta.
- ✓ Chứng minh và giải thích được sự chuyển dịch cơ cấu kinh tế của nước ta theo hướng công nghiệp hoá, hiện đại hoá.

I. CHUYỂN DỊCH CƠ CẤU KINH TẾ

1 Chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo hướng công nghiệp hoá, hiện đại hoá

- Ngành công nghiệp, xây dựng và dịch vụ có tốc độ tăng trưởng cao nhất và tăng lên
- Cơ cấu lao động chuyển dịch phù hợp với chuyển dịch cơ cấu kinh tế, chất lượng lao động tăng nhanh
- Hình thành các vùng kinh tế, vùng kinh tế trọng điểm, vùng động lực...
- Lãnh thổ sản xuất của các ngành kinh tế có sự chuyển dịch nhằm khai thác tốt lợi thế phát triển, tạo mối liên kết ngành và địa phương
- Quá trình chuyển dịch hướng đến mục tiêu phát triển bền vững, bảo vệ môi trường

2 Chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo ngành, theo thành phần kinh tế và theo lãnh thổ

(Theo CV17 của Bộ GD sau khi sáp nhập tỉnh, thành; toàn bộ nội dung mục I.2 này được lược bỏ)

a. Chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo ngành

* Chuyển dịch tích cực theo hướng công nghiệp hoá, hiện đại hoá

Bảng 11.1. Cơ cấu GDP (theo giá hiện hành) ở nước ta, giai đoạn 2010 – 2021

(Đơn vị: %)

Năm	Nông nghiệp, lâm nghiệp và thủy sản	Công nghiệp và xây dựng	Dịch vụ	Thuế sản phẩm trừ trợ cấp sản phẩm
2010	15,4	33,0	40,6	11,0
2015	14,5	34,3	42,2	9,0
2021	12,6	37,5	41,2	8,7

(Nguồn: Tổng cục Thống kê, 2022)

- Giảm tỉ trọng nông nghiệp, lâm nghiệp và thủy sản
- Tăng tỉ trọng ngành công nghiệp, xây dựng và ngành dịch vụ

* Trong nội bộ từng ngành, xu hướng chuyển dịch tích cực, phù hợp định hướng tái cơ cấu các ngành kinh tế

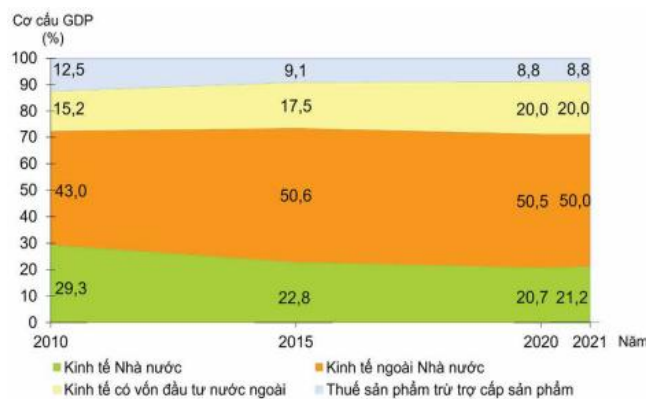
- Nông nghiệp: tái cơ cấu theo hướng nông nghiệp xanh, ứng dụng công nghệ cao, thích ứng biến đổi khí hậu, gắn với nhu cầu thị trường, phục vụ xuất khẩu
- + Trồng trọt: giảm diện tích cây trồng hàng năm => cây ăn quả, cây công nghiệp lâu năm
- + Chăn nuôi: phát triển hướng an toàn sinh học

- Công nghiệp:
    - + Tái cơ cấu theo hướng chuyển đổi số, phát triển ngành có hàm lượng công nghệ cao, cạnh tranh, giá trị gia tăng cao
    - + Tăng tỉ trọng ngành chế biến, giảm tỉ trọng ngành khai khoáng
  - Dịch vụ:
    - + Phát triển theo hướng nâng cao dịch vụ, đầu tư cơ sở vật chất
    - + Phát triển đa dạng các sản phẩm năng lực cạnh tranh, ứng dụng khoa học – công nghệ
- * Quá trình chuyển dịch còn chậm, các ngành mũi nhọn chiếm tỉ trọng thấp

b. Chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo thành phần kinh tế

Hình 11. Cơ cấu GDP (theo giá hiện hành) phân theo thành phần kinh tế ở nước ta, giai đoạn 2010 – 2021

(Nguồn: Tổng cục Thống kê, 2015 và 2022)

Chuyển dịch tích cực phù hợp với đường lối phát triển kinh tế nhiều thành phần theo định hướng xã hội chủ nghĩa và chính sách mở cửa, hội nhập

- Thành phần kinh tế Nhà nước
- + Giảm tỉ trọng
- + Đóng vai trò chủ đạo
  - ✓ Tập trung vào ngành, lĩnh vực then chốt
  - ✓ Đóng góp quan trọng vào tăng trưởng kinh tế, đảm bảo an ninh xã hội, xóa đói giảm nghèo

- Thành phần kinh tế ngoài Nhà nước
- + Tăng tỉ trọng và chiếm cao nhất trong cơ cấu
- + Huy động tốt các nguồn lực phát triển
- + Thúc đẩy tăng trưởng kinh tế
- + Tham gia giải quyết các vấn đề xã hội, phát triển nguồn nhân lực

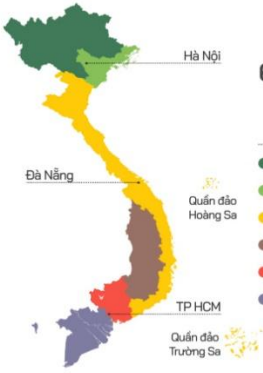
- Thành phần kinh tế có vốn đầu tư nước ngoài
- + Tăng nhanh tỉ trọng
- + Đóng góp lớn về vốn đầu tư, công nghệ
- + Phương thức quản lý hiện đại
- + Mở rộng thị trường xuất khẩu cho nước ta

c. Chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo lãnh thổ

- Hình thành các vùng kinh tế trọng điểm, vùng động lực, vùng kinh tế - xã hội

- Phát huy thế mạnh giữa các vùng, khai thác hiệu quả nguồn nhân lực

6 VÙNG KINH TẾ - XÃ HỘI

VÙNG	TỈNH, THÀNH
● Trung du và Miền núi phía Bắc	14
● Đồng bằng sông Hồng	11
● Bắc Trung Bộ và Duyên hải miền Trung	14
● Tây Nguyên	5
● Đông Nam Bộ	6
● Đồng bằng sông Cửu Long	13

Bảng 11.2. Cơ cấu GDP (theo giá hiện hành) phân theo vùng kinh tế - xã hội ở nước ta, giai đoạn 2010 - 2021

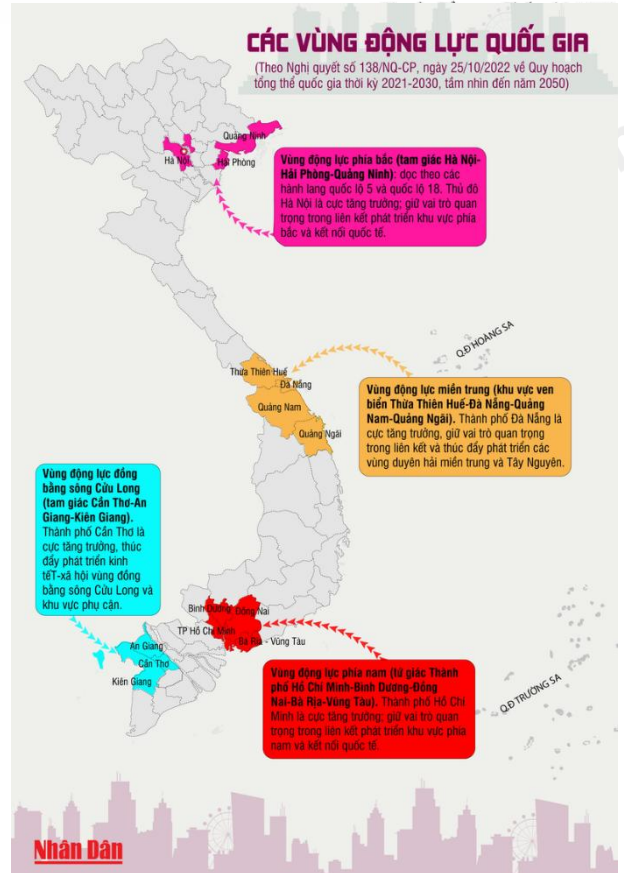
(Đơn vị: %)

Vùng	2010	2015	2021
Trung du và miền núi Bắc Bộ	6,8	7,8	8,7
Đồng bằng sông Hồng	26,9	27,7	30,5
Bắc Trung Bộ và duyên hải miền Trung	13,1	14,2	14,7
Tây Nguyên	3,6	3,9	3,7
Đông Nam Bộ	37,2	34,2	30,6
Đồng bằng sông Cửu Long	12,4	12,2	11,8

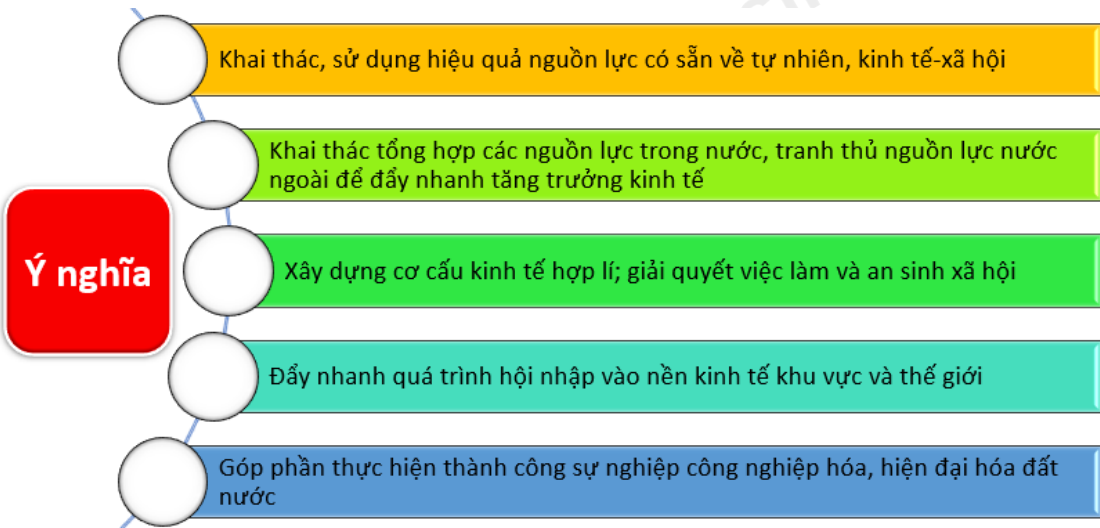
Các vùng kinh tế thu hút vốn đầu tư, đóng góp lớn vào tăng trưởng kinh tế, xuất khẩu

Trong từng ngành kinh tế:

- + Nông nghiệp: vùng chuyên canh, vùng sản xuất hàng hóa => tạo xu hướng chuyển dịch cơ cấu hàng hóa xuất khẩu
- + Công nghiệp: khu công nghiệp tập trung, khu chế xuất, khu công nghệ cao... => tăng trưởng sản xuất công nghiệp, nâng cao trị giá xuất khẩu, sức cạnh tranh

II. Ý NGHĨA CHUYỂN DỊCH CƠ CẤU KINH TẾ Ở NƯỚC TA

! Tổng kết:

Chuyển dịch cơ cấu kinh tế nước ta đang chuyển dịch theo hướng công nghiệp hóa, hiện đại hóa có ý nghĩa quan trọng trong phát triển kinh tế - xã hội nước ta. Cơ cấu kinh tế nước ta có sự chuyển dịch theo ngành, theo thành phần và theo lãnh thổ.

📖 ĐỀ BÀI

Câu 1: Nhận định nào sau đây đúng về chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo ngành kinh tế nước ta hiện nay?

- A. Tốc độ chuyển dịch diễn ra còn chậm
B. Nhà nước quản lí các ngành then chốt
C. Đáp ứng đầy đủ sự phát triển đất nước
D. Còn chưa theo hướng công nghiệp hóa

Câu 2: Cơ cấu ngành kinh tế đang chuyển dịch theo hướng

- A. giảm tỉ trọng khu vực II
B. giảm tỉ trọng khu vực I
C. giảm tỉ trọng khu vực III
D. khu vực II chiếm tỉ trọng cao nhất

Câu 3: Phát triển nào sau đây không đúng với xu hướng chuyển dịch cơ cấu kinh tế nước ta hiện nay?

- A. Hình thành các vùng động lực phát triển kinh tế
B. Kinh tế Nhà nước giữ vai trò chủ đạo
C. Tốc độ chuyển dịch đang diễn ra rất nhanh
D. Chuyển dịch theo hướng công nghiệp hóa

Câu 4: Việc hình thành các vùng động lực phát triển kinh tế ở nước ta nhằm mục đích chủ yếu là

- A. phát triển kinh tế và hội nhập quốc tế
B. phát triển kinh tế và giải quyết việc làm
C. hội nhập quốc tế và giải quyết việc làm
D. nâng cao đời sống và bảo vệ môi trường

Câu 5: Các nhận định sau về cơ cấu kinh tế, nhận định nào đúng, nhận định nào sai?

- Trong ngành trồng trọt, giảm diện tích cây trồng không hiệu quả sang cây có giá trị kinh tế cao
- Trong công nghiệp, giảm tỉ trọng ngành chế biến, chế tạo
- Trong công nghiệp thực hiện tái cơ cấu theo hướng chuyển đổi số
- Ngành dịch vụ tập trung nâng cao chất lượng dịch vụ

HƯỚNG DẪN GIẢI

Câu 1: Nhận định nào sau đây đúng về chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo ngành kinh tế nước ta hiện nay?

- A. Tốc độ chuyển dịch diễn ra còn chậm
B. Nhà nước quản lí các ngành then chốt
C. Đáp ứng đầy đủ sự phát triển đất nước
D. Còn chưa theo hướng công nghiệp hóa

Cách giải:

Tốc độ chuyển dịch diễn ra còn chậm là nhận định đúng về chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo ngành kinh tế nước ta hiện nay.

Chọn A.

Câu 2: Cơ cấu ngành kinh tế đang chuyển dịch theo hướng

- A. giảm tỉ trọng khu vực II
B. giảm tỉ trọng khu vực I

C. giảm tỉ trọng khu vực III

D. khu vực II chiếm tỉ trọng cao nhất

Cách giải:

Cơ cấu ngành kinh tế đang chuyển dịch theo hướng giảm tỉ trọng khu vực I

Chọn B.

Câu 3: Phát triển nào sau đây không đúng với xu hướng chuyển dịch cơ cấu kinh tế nước ta hiện nay?

A. Hình thành các vùng động lực phát triển kinh tế

B. Kinh tế Nhà nước giữ vai trò chủ đạo

C. Tốc độ chuyển dịch đang diễn ra rất nhanh

D. Chuyển dịch theo hướng công nghiệp hóa

Cách giải:

Tốc độ chuyển dịch đang diễn ra rất nhanh là phát biểu không đúng với xu hướng chuyển dịch cơ cấu kinh tế nước ta hiện nay.

Chọn C.

Câu 4: Việc hình thành các vùng động lực phát triển kinh tế ở nước ta nhằm mục đích chủ yếu là

A. phát triển kinh tế và hội nhập quốc tế

B. phát triển kinh tế và giải quyết việc làm

C. hội nhập quốc tế và giải quyết việc làm

D. nâng cao đời sống và bảo vệ môi trường

Cách giải:

Việc hình thành các vùng động lực phát triển kinh tế ở nước ta nhằm mục đích chủ yếu là phát triển kinh tế và hội nhập quốc tế.

Chọn A.

Câu 5: Các nhận định sau về cơ cấu kinh tế, nhận định nào đúng, nhận định nào sai?

1. Trong ngành trồng trọt, giảm diện tích cây trồng không hiệu quả sang cây có giá trị kinh tế cao

2. Trong công nghiệp, giảm tỉ trọng ngành chế biến, chế tạo

3. Trong công nghiệp thực hiện tái cơ cấu theo hướng chuyển đổi số

4. Ngành dịch vụ tập trung nâng cao chất lượng dịch vụ

Cách giải:

1, 3, 4 – Đúng

2 - Sai